

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2
0
2
4

No 5

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Elektron nashr. 916 sahifa.

E'lon qilishga 2024-yil 30-mayda ruxsat etildi.

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Axmedov Sayfullo Normatovich i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMIB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d. TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Musyeva Shoirazimovna, SamDu IS instituti professori
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., TAQU katta o'qituvchisi
Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Uy-joy qurilishi madaniyati, uning o'ziga xos xususiyatlari va tamoyillari.....	14
Davletov Islambek Xalikovich, Zikrullayev Valixon G'aybullayev o'g'li	
Hududlar investitsiya muhitini oshirish muammolari.....	20
Akbarov Bekmurod Miryakubovich	
Qoraqalpog'iston Respublikasi ellikqal'a tumanida turizm klasterini joriy qilish mexanizmi.....	26
Norchayev Asatullo Norbo'tayevich	
Small Business and Private Entrepreneurship is the Priority Direction of Our Country's Economy.....	34
Tulagan Tukhtaraliev, G'aniev Muhammadjon Xalilovich	
Resurs soliqlarini soliqqa tortish mexanizmlarini takomillashtirish.....	35
Tursunova Zulayxo Abdujobir qizi	
O'zbekistonda muqobil energiya manbalaridan foydalanish elektrotexnika sanoati rivojlanishining istiqboli sifatida.....	38
Uraimjonov Azizbek Raxmonjon o'g'li	
Oliy ta'limning raqobatbardoshligini ta'minlashda ta'lim sifatining mohiyati va asosiy tamoyillari (O'zbekiston misolida).....	44
Egamov Sevinchbek Maxsud o'g'li	
Financial Mechanisms of Supporting Textile Products Export.....	50
Gaybullayeva Gulbaxor Maxmudovna, Yakubova Ugiloy Mamasoliyevna	
O'zbekiston Respublikasida hududlarni mutanosib barqaror rivojlantirish masalalari va yechimlari.....	53
Hojiyev Tal'at Toshpo'latovich	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida ayollar biznesini shakllantirish yo'llari.....	58
Ibodullayeva Malohat Sirojiddin qizi	
Davlatning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashda qishloq xo'jaligini rivojlantirishning xorijiy tajribasi.....	61
Bekmirzayev Mirzoxid Adashaliyevich	
Turizm sohasi rivojlanishining istiqbollari.....	65
Ergashev Rahmatulla Xidirovich, Jabborova Zuhra Abdig'ani qizi	
Jahonda kabel bozorini rivojlantirish xususiyatlari va tendensiyalari.....	72
Uralov Olimjon Mahammadjonovich	
Namangan viloyatida yoshlarning iqtisodiy faolligi ko'rsatkichlari dinamikasini tahlil qilish.....	76
Mirzatov Baxtiyor Toxirovich	
Turizm sohasiga malakali kadrlar tayyorlashdagi muammolar va ularning yechimlari borasida tavsiyalar.....	81
A. I. Raxmatov	
Трансформация внешнеторговых связей Республики Узбекистана.....	87
Ахмедова (Жабборова) Нилуфар Икболжон кизи	
Korxonalarda investitsiyalarni moliyalashtirish manbalari va usullarining tahlili.....	92
Kuziyeva Nargiza Ramazanovna, Xusanov Faxriddin Jamoliddin o'g'li	
Turizmning mohiyati xususida nazariy yondoshuvlar va ularning tahlili.....	98
R. I. Pardayev	
Katta hajmga ega bo'lgan maxsus qurtxonalarda boqilayotgan ipak qurtlariga harorat va namlikni ta'siri.....	105
Raxmanova Xurinisho Egamovna	
Mahalliy byudjet daromadlarini shakllantirishda mahalliy soliqlar va soliqdan tashqari tushumlarning ahamiyati.....	109
Rajjaboyeva Dildora Zakirovna	
Banklarda stress-test asosida ESG-risklarni baholash.....	114
Nilufar Sharipova	
Yashil iqtisodiyotni rivojlantirishda banklarda ekologik va ijtimoiy risklarni baholash va boshqarish tizimini joriy etishning ahamiyati.....	118
Karimov Shamsiddin Akram o'g'li	
Qimmatli qog'ozlarni qiymatini baholash usullari va modellari.....	126
Botirxo'ja Aziza Faxmuddin qizi	
Sanoat ishlab chiqarishda diversifikatsiyaning nazariy asoslari.....	131
Davronbek Sharibjonovich Raximov	
Mamlakatimizda innovatsiyalarni moliyalashtirishning amaldagi holati tahlili.....	137
Aminov Farrux Farxadovich	

Raqamli iqtisodiyotda moliyaviy hisobot tahlilini takomillashtirishning o'ziga xos xususiyatlari.....	142
G. J. Jumayeva	
Qurilish sohasida logistika tizimlariga zamonaviy texnologiyalar bilan ta'minlanganlarning amaliy jihatlari....	145
Mirsodiqov Abdulla Tursunaliyevich	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida inson kapitalini boshqarishdagi muammolar	151
Nematova Shaxlo Egamberdiyevna	
Aholi daromdlari va omonatlarini shakllantirishning nazariy asoslari.....	153
Xakimov Zohid Norbo'tayevich	
Tasvirlarga raqamli ishlov berish jarayonini intellektuallashtirish algoritmini yaratish.....	162
Zoirov O'lmas Erkin o'g'li	
Mintaqa iqtisodiyotida investitsiya faoliyatini moliyalashtirish samaradorligini baholash	168
Chilmatova Dilnoza Abdurahimovna	
Возможности внедрения и развития исламских банковских продуктов в рынок Узбекистана.....	172
Иноятowa Камoла Фуркатовна	
Davlat xizmatchisi faoliyatida ijtimoiy javobgarlikning o'rni	176
X. X. Ikramov	
Korporativ boshqaruv tizimida buxgalteriya hisobini tashkil qilishning o'ziga xos xususiyatlari	180
Abdug'aniyev Muhammadamin Abdug'affor o'g'li	
Hududiy kambag'allik chegaralarini aniqlashning ahamiyati (Qashqadaryo viloyati misolida).....	186
Hamdamov Shahzod Ilhom o'g'li, Alisher Yunusaliyevich Safarov	
Kichik biznesga mahalliy investitsiyalarni jalb qilish va ulardan samarali foydalanishda franshizaning roli	193
Rabimqulov Sherzod Murtozayevich	
Tijorat banklarida marketing strategiyalaridan foydalanishning ilmiy-nazariy asoslari.....	197
Maxamadjanov Akbar Maxamadaliyevich	
Davlat sherikchilik asosida maktab va maktabgacha ta'lim moliyashtirishligini o'ziga xos xususiyatligi.....	202
Boltaboev Murodbek Aybekovich	
Moliyaviy savodxonlikni rivojlantirish davr talabi	207
X. I. Boyev	
Banklarda chakana kreditlash turlari va ularni raqamli transformatsiya qilishning zarurligi	211
Axmedova Dilrabo Kurbondurdi qizi	
Rasmiy ish bilan bandlik – aholining munosib turmush darajasini ta'minlash demak.....	220
Farhod Bagibekovich Xalimbetov	
Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig'i uchun qo'llaniladigan soliq imtiyozlarining amaldagi holati va tahlili.....	224
Valiyeva Sayyora Xushbaqovna	
Автомобильная промышленности развитых стран: становление, развитие, пути совершенствования.....	231
Назарова Раъно Рустамовна, Абдухамидова Мафтуна Турсуналт кизи	
Влияние цифровизации на внешнеэкономическую деятельность	236
Шермаматова Ирода Ойбековна, Тиллаев Хуршиджон Сулаймон ўгли	
ИИ в банковском бизнесе: ключ к конкурентной привлекательности	242
Фаттахова Муниса Абдухамитовна	
Tijorat banklari kapitalining iqtisodiy mazmuni va uning tarkibi	247
Ergashev Axmadjon Maxmudjon o'g'li	
Особенности банковского кредитования и факторы препятствующие финансово-кредитной поддержке субъектов сферы туристических услуг.....	252
Розоков Мухаммадазиз Мансурович	
Factoring Operations in Banks.....	257
Boykabilova Iroda, Davronova Dilnoza Damirovna	
Moliyaviy sektordagi aksiyadorlik jamiyatlarining korporativ strategiyasini shakllantirishda risklarni bartaraf etish.....	261
Jaxongirov Rustam Jaxongirovich, Xo'jamurodov Asqarjon Jalolovich	
O'zbekistonning jozibador investitsiya muhitini yaratishda huquqiy asoslarni yanada takomillashtirishning ilmiy va amaliy zaruriyati	268
Oybek Elmuratov	
Qurilish materiallarini ishlab chiqarish korxonalarning boshqarish tizimini takomillashtirish.....	272
Uzakova Umida Ruzievna	

Tashkent Economy – Locomotive of the Country's Economy	278
Akramova Aziza Abduvohidovna, Maqsudov Bunyod Abdusamadovich	
O'zbekiston Respublikasida ishbilarmonlik turizmining tashkiliy-iqtisodiy mexanizmini takomillashtirish yo'llari	282
Musayeva Shoira Azimovna, Usmonova Difuza Ilhomovna	
Mintaqalar iqtisodiyotining barqaror o'sishini ta'minlashda investitsiyalardan samarali foydalanish mezonlari va ularni hisoblash usullari	288
Norqobilov Nusrat Norsaitovich	
Marketing strategiyasi: raqobatchilik sharoitida tadbirkorlik faoliyatini yuritishning rivojlantirilishi	292
Kutbitdinova Moxigul Inoyatovna, Matrizayeva Dilaram Yusubayevna	
Mahalliy budjetlar mablag'laridan samarali foydalanishni ta'minlashning eng asosiy istiqbolli yo'nalishi	299
S. Y. Ismoilova	
Atrof-muhitga zararsiz, tabiiy tarkibli korroziya ingibitorlari turlarini tahlil qilish	304
Qurbonova Firuza Solexovna	
Oliy ta'lim muassasalarida xarajatlar smetalari ijrosi hisobini yuritish tartibi	310
AbdulAziz Norqo'chqorov Ziyadullayevich	
Tijorat banklarining investitsion faoliyati samaradorligi va uni rivojlantirish yo'llari	316
Olimova Nodira Xamrakulovna	
Baholangan majburiyatlar hisobini takomillashtirish	328
Ochilov Farxodjon Shavkatjon o'g'li	
Qurilish-pudrat tashkilotlarida auditorlik tekshiruvida faoliyat uzluksizligini baholash	335
Tulovov Erkinjon To'liqin o'g'li	
Основные направления развития инвестиционной деятельности предприятий	339
Махкамова Надира Саидмуратовна	
Milliy statistika axborot tizimlarining funksional jihatlari va o'ziga xos xususiyatlarining tahlili	344
Otajonova Gulhayo Maqsud qizi	
Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik faoliyatini boshqarish axborot tizimini modellashtirish	349
Xudoyorov Laziz Niyozovich, Ergashova Nargiza Boboxonovna	
Mamlakatimizda aksiz to'lanadigan tovarlarni soliqqa tortish usullari	355
Alimardonov Muxammadi Ibragimovich, Qarshiyev Daniyar Eshpulatovich	
Iqtisodiy rivojlanish sharoitida investitsiya loyihalarini jalb qilgan mablag'lar orqali moliyalashtirishning zarurligi	361
Amonova Dilafro'z O'tkurovna	
To'lov tashkilotlarini tashkil etishda xatarlarni boshqarish	366
Axmedov Miraziz Alisherovich	
Korxonada inson kapitalini rivojlantirish tizimi va konsepsiyasini takomillashtirish imkoniyatlari	371
Hamrokulov M. O.	
Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida kichik sanoat zonalari faoliyatining zarurligi va iqtisodiy-huquqiy maqomi	379
Shodmonqulov Kamoliddin Murodillayevich	
Bank tizimida marketing faoliyati orqali yangi innovatsion xizmatlarni joriy etishning zamonaviy holati	383
Raxmatov Temur Sotiboldiyevich	
Экономическая сущность инновационной деятельности в банковском секторе	392
Шадиева Дилдора Хамидовна	
Yengil sanoat taraqqiyotining xitoy tajribasi va undan o'zbekistonda foydalanish imkoniyatlari	396
Jumaniyazova Feruza Rajabovna	
Tut parvonasi zararkunandasining biologik tarqalishi va zararini oldini olish choralari	406
Oybek Toshmurovich Karimov	
Ijtimoiy adolat va ayollar huquqlari: kasbiy kamsitish	410
Iminova Nargizaxon Akramovna	
Ishsizlik nafaqalari tayinlash va xalqaro tajriba	416
Sholdarov Dilshod Azimiddin o'g'li	
Takroriy ekinlar urug'ini to'g'ridan-to'g'ri nol ishlov berish orqali ekadigan qurilmaga tushadigan yuklamaning nazariy tadqiqoti	422
Abdullayev Baxodirjon Valijon o'g'li	
Banklarida jinoiy faoliyatdan olingan daromadlarni legallashtirishga qarshi kurashish tizimining roli	426
Abdullayeva Dildora Qudratovna	

Biologik aktivlar hisobini moliyaviy hisobotning xalqaro standartari asosida tashkil etishning uslubiy jihatlari	429
Adxamov Samariddin	
Barqaror iqtisodiy o'sishga erishishda to'g'ridan to'g'ri xorijiy investitsiyalarning ahamiyati.....	434
Asqarova Mavluda Turabovna, Otajonova Charosxon Polvonquli qizi	
Ilmiy-innovatsion iqtisodiyotda suv xo'jaligini rivojlantirish muammolari, yechimlar va natijalar: fundamental asosda.....	439
Babadjanov Abdirashid Musayevich	
Budjet tashkilotlarida buxgalteriya hisobini yuritishning milliy va xalqaro standartlari.....	445
Maxamadaliyeva MahliyoXon Maxamadmurod qizi	
Tijorat banklari aktivlari va ularni samarali boshqarish nazariy asoslari	452
Masharipov Maxmud Bekturdiyevich	
Tijorat banklarning moliyaviy faoliyatida yuzaga keladigan xavf-xatar va uning mohiyati	457
Rashidov Raximjon Iskandarovich, Abduraxmonov Anvar Akbar o'g'li	
Kichik sanoat zonalarini barpo etish va rivojlantirish omillari va hozirgi holatining tahlili	463
Samijonov Musobek G'ayratjon o'g'li	
Moliyaviy menejment tizimi samaradorligini oshirishda raqamli marketing strategiyasidan foydalanish	470
Sobirjonov Sanjar Sobirjonovich	
O'zbekiston Respublikasi moliyaviy tizimida byudjetdan tashqari jamg'armalarning ahamiyati va o'rni	477
Babanazarova Gulzar Ziautdinovna, Ajibayeva Rauiya Maxsudovna	
Aholi daromadlarini oshirishda asalarichilikning o'rni	483
Xudayarova Zuxra Yuldashevna	
Цифровые и традиционные методы сбора информации в маркетинговых исследованиях: сравнительный анализ	486
Бекназова Комилахон Миркамол кизи	
Tijorat banklari faoliyatida iqtisodiy risklar va ularni nazariy asoslari.....	494
Burxonov Asliddin Asqar o'g'li	
Biznes tuzilmalarini diversifikatsiya qilish modellari va usullari hamda innovatsion rivojlanish strategiyalarining qiyosiy tavsifi.....	501
Matyoqubova Dilfuza Olimboyevna	
Тенденции развития пищевой промышленности Узбекистана.....	507
Назарова Раъно Рустамовна, Нигматуллаева Гульчехра Нуруллаевна	
Soliq-bojxona siyosatining dolzarb masalalari va ularni takomillashtirish yo'nalishlari.....	513
Usmonov Kaxramonjon Akbaraliyevich	
Статистический анализ факторов, влияющих на бренд молока и молочных продуктов в Узбекистане	517
Холдарова Фариза Тухтабаевна	
Правовое регулирование рынка цифровых активов и криптовалют.....	523
Якубова Ш. Ш., Рашидов Рахимжон Искандарович	
Efficiency of Internal Audit Service and Report Improvement: Control of Sanatorium-Wellness Institution	532
Shafkarov Fahriddin Khudaiberdievich	
Development of Digital TV Services in the Conditions of Digitalization of the Economy.....	538
Farhad Karimov	
Kichik biznes faoliyatida muhim muvaffaqiyat omillarini belgilashning ahamiyati va ularni baholash.....	542
Kabulova Nurgo'zal Umirbek qizi	
Barqaror iqtisodiy o'sishni ekonometrik tadqiq etish	545
Muminova Maxbuba Abduvafoyevna	
Korxonaning moliyaviy-xo'jalik faoliyati ko'rsatkichlarini baholash.....	552
Musurmonova Mahbuba Omonovna	
Tadbirkorlik subyektlari tashqi savdo faoliyatini ichki tartibga solishni takomillashtirishning ayrim jihatlari..	556
To'rayev Nurbek Muxammadovich	
Temir yo'l transportida xizmat ko'rsatish jarayonini rivojlantirishning retseptiv tahlili	561
Raxmonov G'ayrat Ismatulloyevich	
Strategik boshqaruv hisobi va uning uslubiyotini takomillashtirish masalalari.....	566
Sharipova Shoxida Abdinabiyevna	
O'zbekiston Respublikasida "yashil" iqtisodiyotni qo'llab-quvvatlashning iqtisodiy mexanizmlari.....	571
Shodmonov Ruslan G'olib o'g'li	
Institutsional investorlar faoliyatini tashkil etishning kontseptual jihatlari	578
Sultanov Maxmud Axmedovich	

Tijorat banklari foydasini soliqqa tortishning ayrim me'yoriy-huquqiy asoslari.....	582
Turanov M. Sh.	
O'zbekiston Respublikasi iqtisodiyotining rivojlanishida tijorat banklarining o'rni.....	590
Zubaydullayeva Zulayxo Karimovna, Kaxarova Dildora Erkinovna	
O'zbekistonda tayyor kiyimlar bozori ko'lamini oshirishda marketing strategiyalarining samaradorligi.....	600
Urazov Mansur Musurmanovich	
Yevropaga barqaror eksport va qishloq xo'jaligida yashil rivojlanish uchun Mosh bozori strategiyalarining ta'sirini baholash.....	603
Valiyeva Aziza Anvar qizi	
Rangli tasvirlarga raqamli ishlov berish jarayonlarini paralellashtirish.....	609
Xidirova Barchinoy Ilxomovna	
Korxonalarda ishchi personal ehtiyojlarini motivatsiyaga ta'siri.....	614
Aripov Oybek Abdullayevich, Axmedov Muzaffar Shokirjonovich	
Цифровые и традиционные методы сбора информации в маркетинговых исследованиях: сравнительный анализ.....	619
Бекназова Комилахон Миркамол кизи	
Iqtisodiyotning erkinlashtirilishi sharoitlarida kichik biznes sektori rivojlanishining imkoniyatlari.....	627
Botirova R. A., Sirojiddinov I. Q.	
Positioning Textile Products in Competitive Strategy.....	630
Икрамова Нодира Бурхон кизи	
Sanoatni tarkibiy o'zgarishlar asosida maqbullashtirish va samaradorlik ko'rsatkichlarini prognozlash.....	635
Kasimov Azamat Abduraimovich	
O'zbekiston Respublikasi budjetini shakllanishida egri soliqlarni undirishning fiskal samaradorligi.....	642
Abdulxayeva Shahnoza Muxammadiyevna	
To'qimachilik klasterlari eksport salohiyatini boshqarish masalalari.....	649
Mamasoliyev G'ayratbek Maxamadyusupovich	
Влияние плодородности почвы на урожайность хлопчатника в хлопково-текстильных кластерах Республики Каракалпакстан.....	654
Сагиева Молдир Оразбай кизи	
Оценка категории вейпов среди курильщиков электронных сигарет Узбекистана.....	659
С. М. Мирзалиев, М. О. Куролов, Г. К. Абдурахманова, Джуди Сметана, Крисси Льюис	
Jahon kabel bozorini tatbiq etish va rivojlantirish xususiyatlari.....	672
Uralov Olimjon Maxammadjonovich	
Moliyaviy hisobotlar va ularni tuzish va auditorlik tekshiruvdan o'tkazishning uslubiy jihatlarini rivojlantirish.....	677
Nomozova Qumri Isoyevna, Abdinazarov Samijon Abbos o'g'li, Jabbarov Azamat Murodullayevich, Boymurodov To'liqin Azamatovich	
Digital Transformation Implementation Directions and Instrument Analysis.....	684
Abdurakhmonov Abdumalik Abdurashidovich	
Understanding Financial Indicators and Their Strategic Utilization: Insights from Global Practices and Uzbekistan's Experience.....	688
Astanova Zarnigor Obid qizi, Tukhtabaev Jamshid Sharafetdinovich, Jurayev Xurshid Mamatkulovich, Ismatova Kamola Obid qizi	
Turizm xizmatlari eksportida zamonaviy texnologiyalar orqali xizmatlar sifatini oshirishning ahamiyati.....	694
Bakhromov Akmal Abduvahid o'g'li	
Sanoat korxonalarida personal mehnatini tashkil etishni optimallashtirish yo'llari.....	699
Dilovarxo'jayeva Dilnozaxon Shavkatxo'ja qizi, Rustamova Dilnoza Jamshid qizi, Axtamova Parizod Oybek qizi, Nuritdinova Maftuna Jahongirovna	
O'zbekiston Respublikasida pul-kredit siyosati instrumentlaridan foydalanish amaliyotini takomillashtirish..	705
Kaxarova Dilnoza Shavkatovna	
Bojxona faoliyatini transformatsiyalashda innovatsion boshqaruvni takomillashtirishga oid nazariy qarashlar.....	711
Ro'ziboyev Muhiddin Xushnudovich	
Xizmat ko'rsatish sohasida aholining tadbirkorlik faolligini oshirish tendensiyalari.....	714
Xudayarova Maftuna Shavkatovna	
O'zbekiston qishloq xo'jaligini rivojlantirishda xorijiy va mahalliy investitsiyalarning o'rni.....	721
Yusupov Komaliddin Baxtiyor o'g'li	

Факторы успеха в управлении инвестициями промышленных предприятий	725
Ёдгоров Сардорбек Самадович	
Issues of minimizing risks related to mortgage lending of commercial banks of the republic of Uzbekistan	730
Kulliev Istam Yangimurodovich	
O'zbekiston Respublikasida nomoddiy aktivlar hisobini moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari talablari asosida tashkil etish xususiyatlari	739
Pardayeva Zulfizar Alimovna	
Tijorat banklari faoliyatida risklarni pasaytirish yo'llari.....	744
Toymuxamedov Ibroxim Rixsiboyevich	
Investitsiyalar – moliyaviy barqarorlik kafolati.....	750
Xaydarov Nizamiddin Xamrayevich	
Современные подходы к управлению системой заработной платы и льгот в условиях рыночной экономики	755
Дониерова Фотимабону Алишер кизи	
Atrof-muhit muhofazasida xulq-atvor iqtisodiyotining roli	763
Djalilov Farxod Abduganiyevich	
Eco-Paths of Uzbekistan: How Corporate Social Responsibility in Tree Planting and Transport Infrastructure is Paving the Way For Sustainable Futures.....	767
Oybekov Shohjahon Akmal o'g'li, Alfira Sofia, Yangiboyev Sirojiddin Jo'ramurodovich	
Oliy ta'lim xizmatlar bozorida raqamli marketingning ahamiyati.....	775
Ruziyeva Shaxlo Raupovna	
Sanoatning kon-geologiya korxonalari iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash xususiyatlari.....	780
Xotamov Javohir Abdusharop o'g'li	
Qishloq xo'jaligi agrotexnologiyalarni tijorat banklari orqali kreditlash yo'llari	785
Isakov J. Ya.	
Savdo korxonalarini rivojlantirishda tijorat banklarining ahamiyati va ularni takomillashtirish istiqbollari.....	792
Aktamov Abduvali Abdug'ani o'g'li	
Ekologik muammolar va "yashil" iqtisodiyot.....	798
Axunova Shohista Nomanjanovna, Maxkamova S. Sh.	
Rivojlangan mamlakatlar tajribasida umidsiz soliqlar qarzini hisobdan chiqarish tartiblari va uni amaliyotda qo'llash masalalari.....	802
G'aybullayev Abdunabi Abduvohid o'g'li, Usubjanov Shavkat Sidiqjanovich, Abdulazizov Baxodirjon Muhammadzohid o'g'li	
Qishloq xo'jaligida qiymat yaratish zanjirini raqamli texnologiyalarni qo'llash asosida takomillashtirish	806
Iroda Turdibayevna Kudratova	
Soliq hisobi va tahlilini takomillashtirishning asosiy yo'nalishlari.....	812
Jumayev Umid Nazarovich, Xo'jayev Sadridin Mamatmurotovich, Gapparov Zokirjon Bozorovich	
Biznesni raqamlashtirishning iqtisodiy mazmuni va biznes transformatsiyasining nazariy asoslari.....	816
Mamajonov Fayzullo Abdusamatovich	
Tadbirkorlik subyektlari eksportini rivojlantirishda raqamli platformalardan foydalanishning xorijiy tajribalari va ulardan foydalanish yo'llari	820
Mamasoatov Dilshod Ravshanovich	
O'zbekistonda raqamli iqtisodiyotning ahamiyati va iqtisodiy rivojlanishga ta'siri.....	828
Maxmudaliyeva Manzuraxon Raxmon qizi	
Globalshuv sharoitida iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlash masalalari	831
Qo'ziyev Shodiyor Qilichboy o'g'li, Xakimov Javohir Hamza o'g'li, Turganbaev Nursultan Bayram o'g'li, Masharipov Rasulbek Jo'rabekovich, Xasanov Ruslan Raxmatovich	
Davr xarajatlari va audit hisobini takomillashtirish.....	837
Quliyev Komiljon Shuxratovich, Ismatov Shohislom Nabi o'g'li, Qilichov Chingiz Ne'mat o'g'li, Shukurov Nurbek Akbarovich	
Innovatsion ta'lim texnologiyalarining mohiyati va nazariy asoslari.....	840
R. K. Ollaberganova	
Mamlakatda moliya bozorini takomillashtirishning asosiy yo'nalishlari.....	845
Rizayeva Laylo Patxulla qizi, Boboqulova Shaxlo Turg'in qizi, Aminjonova Nozima Naimjonovna	
Qishloq xo'jaligida pillachilik biznesini rivojlantirish sharoitlari va imkoniyatlardan samarali foydalanish tahlili	850
Turgunov Odilbek Maripovich	
Hudud investitsion faolligini oshirishda marketing strategiyalaridan samarali foydalanish yo'llari	857
Achilov Abrorjon Niyatqobilovich, Ergashev Alijon Hojimatovich	

Инструменты финансового рынка в сокращении уровня бедности в экономике Республики Узбекистан.....	861
Саиткулова Матлуба	
“Yashil” iqtisodiyot, ekologiyalashtirish va barqaror rivojlanish integratsiyasi: barqaror kelajakni ta’minlashga kompleks yondashuv.....	866
Tadjibayev Zakir Malikovich	
O‘zbekistonda iqtisodiy faollikni ta’minlashga qaratilgan fiskal va monetar siyosatlarining hozirgi holati.....	871
Xudeybergenova Nigora Turgunbayevna	
Davlat budjetida g‘azna ijrosining o‘rni.....	878
Jo‘rayeva Mohinur Norqul qizi, Axmedova Yashnar Abdulla qizi, Nosirova Jamila Akbarovna	
Davlat budjeti daromadlarining ijrosi va nazorati.....	882
G. M. Samandarova	
Sanoat korxonalarida intellektual resurslardan foydalanish samaradorligini oshirish mexanizmi.....	887
Q. A. Odinayev	
Tools of State Policy for Sustainable Development of Social Infrastructure in Uzbekistan.....	892
Abbasov Baurjan Madiyarovich, Navik Istikomah, Se M.Si, Nasriddinov Fazliddin	
Некоторые вопросы инноваций в развитии банковской деятельности.....	898
Джураев К. Т.	
Применение цифровых технологий в противодействии финансовым мошенничествам	905
Гадаев Исмат Ядгарович	
Turizm sohasida kadrlar tayyorlashga ilmiy-nazariy yondashuvlar va kadrlarning zamonaviy kompetensiyalari	909
Yuldasheva Dilnoza Ulug‘bekovna	
Tijorat banklarining passiv operatsiyalarini samarali boshqarishni takomillashtirish.....	913
Sarimov Shaxbozali Soatali o‘g‘li	
Kichik biznes subyektlari tomonidan ishlab chiqarilgan mahsulotlar hajmi tahlili	919
Suvonov Ibrohim Izbasarovich, Yoqubjonov Azizjon Qobiljon o‘g‘li	
Pulga talab va taklifni statistik prognozlash masalalari	923
Ibrohimov Muhammadjon Abdullajanovich	
Tadbirkorlik subyektlari faoliyatini rivojlantirishda soliq tizimi.....	928
Akbarov Akramjon Ibroximjonovich	
Kichik biznes subyektlari faoliyatida raqamli texnologiyalardan foydalanishni takomillashtirish usullari	932
To‘rayeva Nafisa Odiljonovna	
Behavioral Theory of the Firm	938
Egamberdieva Oydin Abror kizi	
O‘zbekiston hududlarida turizm turlarini rivojlanish orqali bandlik darajasini oshirish.....	944
Bolqiboyeva Ug‘iloy Bolqiboy qizi	
Mintaqa soliq tizimida yashirin iqtisodiyot ta’sirini baholash omillari	949
Eshniyazova Yulduz Yuldashbayevna, Sapayev Maxsudbek Karimovich	
Sug‘urtaning iqtisodiyotdagi o‘rni va uning rivojlanishiga ta’sir etuvchi omillar	953
Iminov Toxirjon Karimovich	
O‘zbekistonda xizmat ko‘rsatish sohasini rivojlantirishda investitsiyalarni jalb qilish mexanizmini takomillashtirish	957
Malikova Shoiray Baxtiyorovna	
O‘zbekiston tikuv-trikotaj korxonalarining xalqaro bozorlardagi mavqeyini oshirish yo‘llari.....	962
Vafoyeva Dilafruz Ikromovna	
Kichik biznes sohasini istiqboldagi rivojlanishida davlat siyosati.....	968
Abdug‘aniyev Murodjon Shavkat o‘g‘li	
Innovative Development of Business Activity.....	972
Son of Otakhanov Sardorbek Makhammadali	
Aholi bandligini oshirishda xususiy tadbirkorlikning o‘rni.....	976
Mamajonova Gulbaxor Toxirjon qizi	
Turizm sohasida logistikani rivojlantirish masalalari	980
Muxtorova Indirabonu Yasharbek qizi	
Marketing logistikasining zamonaviy yondashuvlari.....	985
Pardayev Sherzod Xolmurodovich	

Raqamli transformatsiya sharoitida jamoat tashkilotlarini boshqarishni takomillashtirishga oid nazariy qarashlar	991
Raxmonov Abduxalil Rasulovich	
O'zbekistonda barqaror rivojlanish maqsadlarini amalga oshirishda iqtisodiy ko'rsatkichlar tahlili.....	995
Shodiyev Xurshedjon Karimovich, Ibragimov Elmurod Gulboynor o'g'li, Baxtiyorov Sherali Muzaffarovich, Burxanov G'ofur Baxodirovich	
Kichik biznesni qo'llab-quvvatlash infratuzilmasini rivojlantirishning innovatsion mexanizmini takomillashtirish	1000
Shomurodova Mahliyo G'ulomjonovna	
2020–2030-yillarda O'zbekiston Respublikasini “yashil” energiya bilan ta'minlash uchun olib borilayotgan islohotlar	1004
Tojiyev Bilol Abdirosulovich, Azimov Erkin Umidovich	
Ijtimoiy-iqtisodiy jarayonlarni takomillashtirish asosida inson kapitalini rivojlantirish	1009
Ubaydullayev G'ayrat Zuvaytovich	
Ways to improve internal audit in enterprises in the digital economy	1014
Kodirova Zulhumor Namazovna	
Investment Management is an Important Factor of Economic Development.....	1019
Yuldasheva G. A., Ziyayev Dilshodjon	
Tadbirkorlik kambag'allikni qisqartirish asosiy omilidir.....	1022
Aliyev Akmal, Bozorova Ozoda Raximovna	
Kichik biznesni mahalliy darajada boshqarish holatini baholashda mavjud iqtisodiy salohiyatni hisobga olgan holda yondashish uslubiyoti.....	1026
Ubaydullayev Akmal Tulkinboyevich	
Формирование механизмов стратегического управления развития химической отрасли.....	1033
Бибутова Шахло Саъдуллаевна	
Davlat-xususiy sheriklik munosabatlarini samarali tashkil etish mezonlari va omillari.....	1038
Z. Abdikarimova, S. Madaminov	
Особенности банковского кредитования и факторы препятствующие финансово-кредитной поддержке субъектов сферы туристических услуг.....	1042
Каримова Азиза Махомадризовна, Розоков Мухаммадазиз Мансурович	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda kichik biznesning amaliy ahamiyati.....	1047
Mamajanova Gulbaxor Toxirjon qizi, Abdug'aniyev Murodjon Shavkat o'g'li	
Milliy innovatsion tizimning shakllanishida oliy ta'lim muassasalarining innovatsion rivojlanish prinsiplari...	1052
Nishonov Dilshod Shamsiddinovich	
Oliy ta'limda o'quv jarayonini samaradorligini oshirishda multimediya texnologiyalaridan foydalanish.....	1058
Saydullayeva Saodat Abdumajidovna	
Tadbirkorlik subyektlari faoliyatini rivojlantirishda mikromoliyalash-tirishning xususiyatlari	1063
Tojiyev Javlonbek Rustamovich	
O'zbekiston Respublikasi fiskal siyosatining siklik xususiyatini aniqlash masalalari	1067
Sheraliev Javoxirbek Jaxongir o'g'li	
Управление хозяйственной деятельностью торговых предприятий.....	1073
Юлдашева Гульмира Азатовна, Зияев Дилшоджон	

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA JAMOAT TASHKILOTLARINI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISHGA OID NAZARIY QARASHLAR

Raxmonov Abduxalil Rasulovich

O'zbekiston ta'lim va fan xodimlari kasaba uyushmasi Toshkent shahar
bo'linmasi Kengashi raisi

Annotatsiya: Mazkur maqola raqamli transformatsiya sharoitida jamoat tashkilotlarini boshqarishni takomillashtirishga oid nazariy qarashlarni o'rganishga bag'ishlangan. Raqamli transformatsiya jamoat tashkilotlari boshqaruvining samaradorligini oshirib, xizmat ko'rsatish sifatini yaxshilash va shaffoflikni ta'minlashga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Shuningdek, jamoat tashkilotlarini boshqarishni takomillashtirishda raqamli texnologiyalarni muvaffaqiyatli joriy qilish bo'yicha zarur bo'lgan strategik yondashuvlar haqida nazariy ma'lumot berilgan.

Kalit so'zlar: Raqamli transformatsiya, jamoat tashkilotlari, boshqaruv, samaradorlik, shaffoflik, raqamli texnologiyalar, innovatsion texnologiyalar, elektron hukumat, xizmat ko'rsatish sifati, avtomatlashtirish, ma'lumotlarning ochiqligi, qaror qabul qilish, texnologik infratuzilma, xodimlar malakasi, moliyaviy resurslar.

Abstract: This article is devoted to the study of theoretical views on improving the management of public organizations in the context of digital transformation. Digital transformation has a positive effect on improving the efficiency of the management of public organizations, improving the quality of services and ensuring transparency. Also, a theoretical overview of the strategic approaches necessary for the successful implementation of digital technologies in improving the management of public organizations is provided.

Key words: Digital transformation, public organizations, governance, efficiency, transparency, digital technologies, innovative technologies, e-government, service quality, automation, data openness, decision-making, technological infrastructure, personnel skills, financial resources.

Аннотация: Данная статья посвящена исследованию теоретических взглядов на совершенствование управления общественными организациями в условиях цифровой трансформации. Цифровая трансформация положительно влияет на повышение эффективности управления общественными организациями, повышение качества услуг и обеспечение прозрачности. Также дан теоретический обзор стратегических подходов, необходимых для успешного внедрения цифровых технологий в совершенствовании управления общественными организациями.

Ключевые слова: Цифровая трансформация, общественные организации, управление, эффективность, прозрачность, цифровые технологии, инновационные технологии, электронное правительство, качество услуг, автоматизация, открытость данных, принятие решений, технологическая инфраструктура, навыки персонала, финансовые ресурсы.

KIRISH

Bugungi globallashtirilgan dunyoda raqamli transformatsiya jadal sur'atlarda davom etmoqda va uning ta'siri jamiyatning barcha sohalariga, jumladan, jamoat tashkilotlariga ham kirib bormoqda. Raqamli texnologiyalar jamoat tashkilotlari boshqaruvining ko'plab jihatlariga ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda, xususan, xizmat ko'rsatish sifatini oshirish, resurslarni samarali boshqarish, shaffoflikni ta'minlash va ish jarayonlarini avtomatlashtirish o'z vaqtida aniq moliyaviy ma'lumotlarni tahlil qilish orqali qarorlar qabul qilish hamda qayta aloqalarni yaxshilashga olib keladi ^[2]. Biroq, bu jarayon o'ziga xos qiyinchiliklar va muammolarni ham keltirib chiqarmoqda.

Bu borada O'zbekiston Prezidenti Shavkat Mirziyoyev raqamli transformatsiya va innovatsion texnologiyalarni rivojlantirish bo'yicha Oliy Majlisga qilgan Murojaatnomasida raqamli iqtisodiyot va zamonaviy texnologiyalarni joriy qilish bugungi kunning dolzarb masalasi ekanligini, shuningdek, O'zbekistondagi barcha sohalarida raqamli transformatsiya muhim ahamiyatga ega ekanini alohida ta'kidlab o'tganligi bejizga emas. ^[1] Bu texnologiyalar davlat xizmatlari samaradorligini oshirish va boshqaruvin optimallashtirish imkonini berishi

hamda jamoat tashkilotlarini boshqarishda raqamli transformatsiyaning ahamiyati, uning afzalliklari va qiyinchiliklarini tahlil qilish uchun sohada amalga oshirilishi lozim bo'lgan strategiyalar va amaliy chora-tadbirlarni ko'rib chiqishning ahamiyatini belgilab beradi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR TAHLILI

Raqamli transformatsiya jarayoni jamoat tashkilotlari boshqaruvini tubdan o'zgartirish imkonini beradi. Ushbu mavzuni chuqur o'rganish uchun bir qancha ilmiy adabiyotlar va tadqiqotlar mavjud bo'lib, ular orqali raqamli texnologiyalarning jamoat tashkilotlariga ta'siri va boshqaruv tizimlarini optimallashtirish yo'llari ko'rib chiqiladi.

J.Smith "Digital transformation in public sector organizations" kitobida raqamli transformatsiyaning davlat sektori va jamoat tashkilotlaridagi ahamiyatini chuqur tahlil qiladi. Muallif raqamli texnologiyalar yordamida davlat xizmatlari samaradorligini oshirish va xizmat ko'rsatish sifatini yaxshilash imkoniyatlarini ko'rsatib beradi. Shuningdek, raqamli transformatsiya jarayonida uchraydigan muammolar va ularni hal qilish yo'llari ham batafsil yoritilgan ^[3].

L.Johnsonning “Managing nonprofits in the digital age” maqolasi raqamli texnologiyalar yordamida nohukumat tashkilotlarni boshqarish usullarini oʻrganadi. Muallif, raqamli vositalar orqali tashkilotning resurslarini samarali boshqarish va maʼlumotlarni shaffofligini taʼminlash yoʻllarini koʻrsatib beradi. Ushbu tadqiqotda raqamli transformatsiya jarayonida jamoat tashkilotlarining qanday oʻzgarishlar kiritishi lozimligi haqida amaliy tavsiyalar berilgan ^[4].

K.Brovning "The impact of digital tools on public administration" tadqiqoti raqamli vositalarning davlat boshqaruviga ta'sirini o'rganadi. Tadqiqotda raqamli texnologiyalar yordamida davlat xizmatlarini tezkor va sifatli taqdim etish usullari ko'rsatilgan. Muallif raqamli boshqaruv tizimlarini joriy etish orqali davlat boshqaruvi va jamoat tashkilotlarining ish jarayonlarini avtomatlashtirish va shaffofligini oshirish imkoniyatlarini tahlil qiladi [5].

R. Otmanning "Digital governance: The future of public administration" maqolasida raqamli boshqaruvning kelajagi haqida fikr yuritiladi. Muallif raqamli texnologiyalarni joriy qilish orqali davlat va jamoat tashkilotlarining samaradorligini oshirish yo'llarini ko'rsatib beradi. Ushbu maqolada raqamli transformatsiya jarayonida uchraydigan texnik va boshqaruv muammolari ham tahlil qilingan ^[6].

H.Lee "E-government and digital transformation" nomli tadqiqotida elektron hukumat va raqamli transformatsiya masalalarini ko'rib chiqadi. Tadqiqotda raqamli texnologiyalar yordamida davlat xizmatlarini ko'rsatish va boshqaruv jarayonlarini avtomatlashtirish usullari yoritilgan. Muallif raqamli transformatsiyaning ijtimoiy tashkilotlarga ta'sirini o'rganib, amaliy tavsiyalar ham berib o'tgan [7].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Maqolani tayyorlashda nazariy va amaliy o'rganish, tizimli tahlil va yondashuv, taqqoslash, mantiqiy va tarkibiy tahlil qilish yondoshuvlaridan foydalanilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

Raqamli transformatsiya jarayoni jamoat tashkilotlarini boshqarishda katta imkoniyatlar ochib beradi. Bu jarayonning jamoat tashkilotlari uchun ijobiy ta'siri samaradorlikni oshirish, xizmat ko'rsatish sifatini yaxshilash va shaffoflikni ta'minlash kabi ko'plab sohalarida namoyon bo'ladi. Elektron hujjat almashinuvi va boshqaruv tizimlari ish jarayonlarini tezlashtirib, inson xatosi ehtimolini kamaytiradi. Elektron ma'lumotlar bazalari orqali faoliyat shaffofligi oshib, jamoatchilik ishonchini kuchaytiradi. Shuningdek, raqamli platformalar "Digital government", "Digital marketing", "Digital management", "Kaizen", "Just in time", "Big Data" va "Cloud Computing" tizimlarini ^[8] amaliyotga joriy etish orqali xizmat ko'rsatish jarayonlari yanada qulayroq, tezkor va ishonchli bo'ladi.

Biroq, raqamli transformatsiya jarayonida bir qator qiyinchiliklar ham mavjud bo'lib, texnologik infratuzilmaning yetishmasligi, xodimlarning yetarli bilim va ko'nikmalarga ega emasligi hamda moliyaviy resurslarning cheklanganligi bu jarayonni sekinlashtirishi mumkin. Ushbu qiyinchiliklarni yengish uchun davlat va xususiy sektor o'rtasida hamkorlikni rivojlantirish, xodimlarning raqamli ko'nikmalarini oshirish uchun muntazam treninqlar tashkil etish va moliyaviy resurslarni jalb qilish lozim.

Raqamli transformatsiya jarayoni jamoat tashkilotlarini boshqarishda sezilarli darajada ijobiy o'zgarishlarga olib keladi. Ushbu bo'limda raqamli transformatsiyaning jamoat tashkilotlariga ta'siri va bu jarayonning afzalliklari, shuningdek, qiyinchiliklari tahlil qilinadi.

1-jadval: Raqamli transformatsiyaning jamoat tashkilotlarini boshqarishga ta'siri

№	O'zgarishlar	Tavsif
1	Ishlab chiqarish samaradorligi oshishi	Raqamli texnologiyalarni joriy qilish orqali jamoat tashkilotlari ish jarayonlarini avtomatlashtirishi va optimallashtirishi mumkin. Bu esa o'z navbatida, tashkilotning samaradorligini oshiradi. Masalan, elektron hujjat almashinuvi va boshqaruv tizimlari ish jarayonlarini tezlashtiradi va inson xatosi ehtimolini kamaytiradi.
2	Ma'lumotlarning ochiqligi va shaffofligi	Raqamli transformatsiya jamoat tashkilotlarining faoliyatini shaffof qilish imkonini beradi. Elektron ma'lumotlar bazalari va raqamli arxiv tizimlari orqali tashkilotlar faoliyati to'g'risidagi ma'lumotlarni keng jamoatchilikka ochiq qilish mumkin. Bu o'z navbatida, jamoatchilikning ishonchini oshiradi va korrupsiyaning oldini olishga yordam beradi.
3	Xizmat ko'rsatish sifatini yaxshilash	Raqamli platformalar yordamida jamoat tashkilotlari o'z xizmatlarini yanada qulayroq va tezroq ko'rsatishi mumkin. Masalan, elektron hukumat tizimlari orqali fuqarolar davlat xizmatlaridan onlayn foydalanish imkoniga ega bo'lishadi. Bu esa vaqt va mablag'ni tejashga yordam beradi.
4	Qaror qabul qilish jarayonini yaxshilash	Raqamli vositalar yordamida jamoat tashkilotlari qaror qabul qilish jarayonini samarali tashkil etishi mumkin. Analitik dasturlar va ma'lumotlarni tahlil qilish vositalari yordamida boshqaruvchilar yanada asoslangan qarorlar qabul qilishadi. Bu esa tashkilotlarning umumiy samaradorligini oshiradi.

Yuqorida keltirilgan masalalarni tadbiq etishda bir qancha muammolar mavjud bo'lib, ular quyidagilar:

- Ko'plab jamoat tashkilotlarida zamonaviy texnologik infratuzilmaning yetishmasligi raqamli transformatsiya jarayonida asosiy muammolardan biridir. Bu esa raqamli texnologiyalarni to'liq joriy qilish va samarali foydalanish imkoniyatlarini cheklaydi.
- Raqamli transformatsiya jarayonida xodimlarning raqamli texnologiyalar bo'yicha yetarli bilim va ko'nikmalarga ega emasligi muammosi ham dolzarb hisoblanadi. Bu esa o'z navbatida, yangi texnologiyalarni o'zlashtirish va samarali foydalanish imkoniyatlarini cheklaydi.
- Raqamli transformatsiya jarayonida moliyaviy resurslarning yetishmasligi ham muhim muammolardan biridir. Zamonaviy texnologiyalarni joriy qilish va infratuzilmani yangilash uchun katta moliyaviy xarajatlar talab etiladi.

Jamoat tashkilotlarini boshqarishda raqamli transformatsiyani qo'llash orqali erishish mumkin bo'lgan natijalar:

- Ish jarayonlarini avtomatlashtirish va optimallashtirish orqali tashkilotlar samaradorligi oshadi.
- Ma'lumotlarning ochiqligi va shaffofligi ta'minlanadi, bu esa jamoatchilikning ishonchini oshiradi.
- Xizmat ko'rsatish sifatini yaxshilash orqali fuqarolar va tashkilotlar o'rtasidagi munosabatlar yaxshilanadi.
- Qaror qabul qilish jarayonida zamonaviy analitik vositalardan foydalanish orqali boshqaruv samaradorligi oshadi.

Raqamli transformatsiya jarayoni jamoat tashkilotlarini boshqarishda katta imkoniyatlar ochib beradi, ammo bu jarayonni muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun ta'kidlanganidek, infratuzilma, xodimlar malakasi va moliyaviy resurslar kabi omillarni hisobga olish zarur.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Maqolada keltirilgan tavsiyalarni amalga oshirish orqali raqamli transformatsiya jarayoni yanada samarali amalga oshirilishi mumkin. Bu esa jamoat tashkilotlarining samaradorligini oshiradi, xizmat ko'rsatish sifatini yaxshilaydi va jamoatchilikning ishonchini mustahkamlaydi. Shu tariqa, raqamli transformatsiya jamoat tashkilotlarining zamonaviy va samarali boshqaruv tizimiga aylanishiga xizmat qiluvchi quyidagi takliflar ishlab chiqildi:

- Jamoat tashkilotlari raqamli texnologiyalarni joriy qilish va bu borada xodimlarni tayyorlash uchun maxsus dasturlarni amalga oshirishi lozim. Xodimlarning raqamli ko'nikmalarini oshirish uchun muntazam trening va kurslar tashkil etilishi zarur.
- Tashkilotlar faoliyatini ochiq va shaffof qilish uchun raqamli platformalarni faol foydalanish kerak. Bu jamoatchilik ishonchini oshirishga yordam beradi.

- Raqamli transformatsiya jarayonini muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun moliyaviy resurslarni jalb qilish zarur. Bu borada davlat va xususiy sektor o'rtasida hamkorlikni rivojlantirish lozim.
- Innovatsion loyihalarni qo'llab-quvvatlash va rag'batlantirish orqali jamoat tashkilotlari raqamli transformatsiya jarayonida yanada muvaffaqiyatli bo'lishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. <https://yuz.uz/uz/news/raqamli-ozbekistonni-rivojlantirish-va-raqamli-davr-kadrlarini-tayyorlash--kelajakning-asosi>.
2. Sobijronov S.S. Ways to improve digital marketing in the transformation of the financial management system in the activities of business entities. // International multidisciplinary journal for research & development Volume 11, issue 01 (2024) 32-35 page.
3. Smith, J. (2020). "Digital Transformation in Public Sector Organizations." XYZ Publishing.
4. Johnson, L. (2019). "Managing Nonprofits in the Digital Age." ABC Journal.
5. Brown, K. (2021). "The Impact of Digital Tools on Public Administration." DEF Publishing.
6. Othman, R. (2018). "Digital Governance: The Future of Public Administration." GHI Journal.
7. Lee, H. (2020). "E-Government and Digital Transformation." JKL Publications.
8. Sobijronov S.S. O'zbekistonda tadbirkorlik subyektlarining raqamli marketingdan foydalanish holati va rivojlanish tendensiyalari. // "Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" ilmiy jurnal. № 11-12 – Toshkent, 2023. 69-78 bet.
9. Sobijronov S.S. Moliyaviy menejment tizimini rivojlantirishda raqamli marketingdan foydalanishning afzalliklari. // Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot 2024-yil, fevral. № 2-son. 602-606 betlar.
10. Sobijronov S.S. Mehnat resurslarini samarali boshqarishda jahon tajribasi. // Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot 2024-yil, fevral. № 4-son. 1329-1333.

O'ZBEKISTONDA BARQAROR RIVOJLANISH MAQSADLARINI AMALGA OSHIRISHDA IQTISODIY KO'RSATKICHLAR TAHLILI

PROGRESS
ПРОГРЕСС
TARAQQIYOT

Shodiyev Xurshedjon Karimovich

O'zbekiston Respublikasi Bank-moliya
akademiyasi "Davlat moliyasi va xalqaro moliya"
mutaxassisligi magistranti

Ibragimov Elmurod Gulboynor o'g'li

O'zbekiston Respublikasi Bank-moliya
akademiyasi "Davlat moliyasi va xalqaro moliya"
mutaxassisligi magistranti

Baxtiyorov Sherali Muzaffarovich

O'zbekiston Respublikasi Bank-moliya
akademiyasi "Davlat moliyasi va xalqaro moliya"
mutaxassisligi magistranti

Burxanov G'ofur Baxodirovich

O'zbekiston Respublikasi Bank-moliya
akademiyasi "Davlat moliyasi va xalqaro moliya"
mutaxassisligi magistranti

Annotatsiya: Maqolada O'zbekistonda barqaror rivojlanish maqsadlarini amalga oshirishda iqtisodiy yondoshuv omillari muhokama qilingan, barqaror rivojlanishning iqtisodiy yondoshuv guruhiga kiruvchi asosiy iqtisodiy ko'rsatkichlar tahlil qilingan, mavzu yuzasidan xulosa va tavsiyalar berilgan.

Kalit so'zlar: barqarorlik hisoboti, barqaror rivojlanish maqsadlari, investitsiyalar, davlat qarzi, iqtisodiyotni transformatsiyalash, pilot loyihalar.

Abstract: The article examines the factors of the economic approach to the implementation of sustainable development goals in Uzbekistan, analyzes the main economic indicators included in the group of the economic approach to sustainable development, and provides conclusions and recommendations on the topic.

Key words: sustainability report, sustainable development goals, investments, public debt, economic transformation, pilot projects.

Аннотация: В статье рассмотрены факторы экономического подхода к реализации целей устойчивого развития в Узбекистане, проанализированы основные экономические показатели, входящие в группу экономического подхода устойчивого развития, даны выводы и рекомендации по теме.

Ключевые слова: отчет об устойчивом развитии, цели устойчивого развития, инвестиции, государственный долг, трансформация экономики, пилотные проекты.

KIRISH

Bugungi globallashuv va iqtisodiy integratsiya sharoitida barqaror rivojlanishga erishish muhim masalalardan biri bo'lib kelmoqda. So'nggi yillarda barqaror rivojlanish tushunchasi xalqaro hamjamiyatda keng muhokama qilinayotgan konsepsiyalardan biri bo'lishiga qaramasdan, ushbu tushuncha mohiyatini ochib beruvchi yagona ilmiy yondashuv shakllanmagan.

Dunyoning ko'plab mamlakatlarida barqaror rivojlanish strategiyalari uzoq muddatli kun tartibidagi barcha dolzarb masalalarni o'z ichiga olgan yuqori darajadagi asosiy strategik hujjatlardir. Shu bilan birga, strategik hujjatlar sifatidagi milliy barqaror rivojlanish strategiyalari (MBS) sifati va erishilgan real natijalar o'rtasida bevosita bog'liqlik yo'q, bu keng ko'lamlı sabablar bilan izohlanadi. Shunday qilib, milliy barqaror rivojlanish strategiyalari umumiy milliy rivojlanishni boshqarish tizimining alohida elementi bo'lib, uning samaradorligi har bir mamlakatning o'ziga xos sharoitlariga bog'liq. Shunga qaramay, uning rivojlanishi zarur institusional o'zgarishlar jarayonlarini boshlashi mumkin: strategik rejalashtirish tizimini barqaror rivojlanish qadriyatları va yondashuvları asosida qurish, jamiyatni birlashtirish va idoralararo o'zaro hamkorlikni yo'lga qo'yish, qaror qabul qiluvchilarga barqaror rivojlanish sohasidagi ilg'or tajribalarni yetkazish, taraqqiyot va umuman davlat boshqaruvi.

O'zbekiston 193 mamlakat bilan bir qatorda BMTning: "2030-yilgacha bo'lgan davrda barqaror rivojlanish kun tartibi dasturi"ni amalga oshirishda o'z majburiyatlarini to'liq bajarmoqda. Ushbu "kun tartibi"ni izchil amalga oshirish bo'yicha tizimli ishlarni tashkil etish maqsadida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 21-fevralda "O'zbekiston-2030" strategiyasini "Yoshlar va biznesni qo'llab-quvvatlash yili"da amalga oshirishga oid davlat dasturi to'g'risida" PF-37-sonli Farmoni qabul qilindi. "Barqaror rivojlanish maqsadlari"ni mamlakat ehtiyojlariga moslashtirish uchun jiddiy qiziqish va intilishlar natijasi sifatida, 2017-2021-yillar uchun O'zbekistonning harakatlar strategiyasi natijalari va hozirda amalga oshirilayotgan "2022-2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi"ni ko'rsatish mumkin.

2023-yilda mamlakatda iqtisodiy faollikni ta'minlashga qaratilgan chora-tadbirlarning amalga oshirilishi natijasida YAIM o'sish sur'ati 106,0 foizni tashkil etdi.¹ Shu bilan birga, 2030-yilga borib, aholi jon boshiga daromadlarning 4 000 AQSH dollarigacha o'sishini ta'minlash orqali o'rta daromadli mamlakatlarning yuqori guruhiga kirish maqsadini o'z oldiga qo'yadi. Hozirgi vaqtda mamlakatning barqaror rivojlanishini ta'minlashga bosqichma-bosqich o'tishning huquqiy, institusional va iqtisodiy asoslari shakllantirilgan.

ADABIYOTLAR TAHLILI

O'zbekistonning 2030-yilgacha barqaror rivojlanish bo'yicha kelishilgan maqsadli parametrlariga erishishdagi haqiqiy yutuqlarini ko'rsatish, alohida maqsad va vazifalarni amalga oshirish ko'lamini aniqlash, mavjud nomutanosiblik va imkoniyatlarni aniqlash, hali amalga oshirilishi kerak bo'lgan eng muhim qadamlarni aniqlashdagi ma'lumotlarni tahlil qilishda O'zbekistonning qonunchilik va meyoriy hujjatlaridan, BMT hisobotlaridan, O'zbekiston Davlat statistikasi agentligi veb-saytidagi ma'lumotlaridan va boshqa manbalardan foydalanildi.

1 O'zbekiston Respublikasi davlat statistika agentligi ma'lumotlari.

Barqaror rivojlanish konsepsiyasi bo'yicha ilmiy tadqiqot olib borgan jahon olimlaridan ingliz olimi T.R.Maltus, italyan iqtisodchisi A. Pechchei amerikalik professor D.Medouz, MDH davlatlari olimlaridan D.A.Kotelnikov, L.S.Griniv va V. G.Gorshkovlarni² aytib o'tish mumkin.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur mavzuni yoritishda abstrakt-mantiqiy fikrlash, umumlashtirish, kabi usullardan foydalanilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR MUHOKAMASI

Dunyo hamjamiyatining yangi barqaror rivojlanish konsepsiyasi birinchi marotaba 1987-yil BMTning Butunjahon atrof-muhit va rivojlanish bo'yicha Komissiyasi tomonidan ishlab chiqildi. Mazkur Komissiya o'zining Gro Xarlem Brundtland konsepsiyasi deb nomlangan "Bizning umumiy kelajagimiz" ma'ruzasida³ hozirgi Barqaror rivojlanish va uning tizimli indikatorlari avlod odamlarining hayotiy ehtiyojlari qondirilishi, kelasi avlodning munosib hayotga bo'lgan huquqini hisobga olib dunyo ham jamiyatining barqaror rivojlanish konsepsiyasi modelini yaratdi.

2015-yil sentabr oyida BMTga a'zo 193 ta davlat BMT Bosh Assambleyasi sammitida "2030-yilgacha barqaror rivojlanish kun tartibi" hujjatida qayd etilgan 17 ta Barqaror rivojlanish maqsadlarini (keyingi o'rinlarda BRM qabul qildi. BRM quyidagilarni o'z ichiga oladi (qavs ichidagi maqsadlar soni): qashshoqlikni yo'q qilish (1); ochlikni tugatish (2); salomatlik va farovonlik (3); sifatli ta'lim (4); gender tengligi (5); toza suv va kanalizatsiya (6); arzon va toza energiya (7); munosib mehnat va iqtisodiy o'sish (8); sanoatlashtirish, innovatsiyalar va infratuzilma (9); tengsizlikni kamaytirish (10); barqaror shaharlar va jamoalar (11); mas'uliyatli iste'mol va ishlab chiqarish (12); iqlim o'zgarishiga qarshi kurash (13); dengiz ekotizimlarini saqlash (14); yer usti ekotizimlarini saqlash (15); tinchlik, adolat va kuchli institutlar (16); barqaror rivojlanish uchun hamkorlik (17)⁴.

Barqaror rivojlanishga iqtisodiy yondashuv asosida berilgan ta'rif "XXI asr kun tartibi"da keltirilgan bo'lib, unga ko'ra: "barqaror rivojlanish bu insoniyatning oldinga qarab intilish modeli bo'lib, bunda hozirgi avlod ehtiyojlarini qondirish va kelajak avlodni bunday imkoniyatdan mahrum bo'lmasligini ta'minlashdir"⁵. Barqaror rivojlanish aholi ehtiyojlarini qondirish uchun ijtimoiy iqtisodiy rivojlanish masalalarini mutanosib hal qilishni ta'minlaydigan, atrof-muhit va tabiiy resurslar salohiyatini saqlab qolishga qaratilgan rivojlanish sanaladi. Barqaror rivojlanishga iqtisodiy, ijtimoiy va ekologik yondashuv nuqtai-nazaridan turli ta'riflar keltirilgan. Bizning tadqiqot mavzuimizda barqaror rivojlanishning ko'proq iqtisodiy tomonlariga e'tibor qaratildi. Bizning fikrimizcha, turli yondashuvlar asosida berilgan ta'riflardan kelib chiqqan holda, barqaror rivojlanishga quyidagicha ta'rif keltirish mumkin: "Barqaror rivojlanish bu jamiyat va undagi har bir jismoniy va yuridik shaxslar ehtiyojlarini atrof-muhitga zarar yetkazmagan holatda va tabiiy resurslardan oqilona foydalanish asosida qondirishga qaratilgan, rivojlanish jarayonida iqtisodiy, ijtimoiy va ekologik masalalarni mutanosib tarzda yechishni va kelajak avlod rivojlanish davrida yuzaga kelishi mumkin bo'lgan tabiiy va iqtisodiy resurslar taqchilligi bilan bog'liq xavflarni oldini olishni maqsad qilgan kompleks rivojlanishdir".

Aksariyat barqaror rivojlanishning milliy strategiyalari barqaror rivojlanish yo'lidagi taraqqiyotni o'lchaydigan 20 dan 70 gacha ko'rsatkichlarni o'z ichiga oladi. Barqaror rivojlanish milliy strategiyalari sohasidagi maqsad va vazifalarni amalga oshirishda iqtisodiy indikatorlar sifatida iqtisodiy rivojlanish holatini aks ettiruvchi maqroiqtisodiy ko'rsatkichlar, mineral resurslar zahirasi va umumiy iste'mol (masalan, aholi jon boshiga yillik energiya sarfi), moliyaviy resurslar va ulardan foydalanish mexanizmlari ko'rsatkichlarini misol keltirish mumkin.

2 Maltus, T.R. Opit o zakone narodonaseleniya // Perevod s angl. I.A. Vernera. – M., 1895. – 320 s., Room, L.A. Soznaniye – reshayushiy faktor realizatsii konsepsii ustoychivogo razvitiya na sovremennom etape razvitiya obshestva / L.A. Room // Istoricheskiye, filosofskkiye, politicheskkiye i yuridicheskkiye nauki, kulturologiya i iskusstvovedeniye. Voprosi teorii i praktiki. – 2009. – № 2. – S. 75., Medouz, D.X. Predeli rosta / D.X. Medouz; per. s ang.; predisl. G.A. Yagodina. – M: Izd-vo MGU. – 1991. – 208 s., Kotelnikov, D.A. Integratsiya Rossii v protsess dostijeniya ustoychivogo razvitiya: analiz problem i perspektiv / D.A. Kotelnikov // Potensial i perspektiva sovremennoy nauki: materialy III Vserossiyskoy nauchno-prakticheskoy konferentsii (19 yanvarya 2016). – Gelendjik: Kubanskiy gos. un-t, 2016. – S. 105-113., Griniv L. S. Konseptualni zasadi prostoroivoi paradigmi yekologichno zbalansovanoi yekonomiki / L. S. Griniv // Regionalna yekonomika. – 2001. – № 4. – S. 54–63., Gorshkov V. G. Fizicheskkiye i biologicheskkiye osnovi ustoychivosti jizni / V. G. Gorshkov. – M. : VINITI, 1995. – 256 s.

3 www.unep.org – BMTning atrof-muhit dasturi bo'yicha sayti

4 OON. Povestka dnya v oblasti ustoychivogo razvitiya (URL: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/ru/about/development-agenda>).

5 Deklaratsiya tisyacheletiya Organizatsii Obyedinennix Natsiy. Elektron manzil: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/summitdecl.shtml.

1-jadval: Iqtisodiy rivojlanish holatini aks ettiruvchi maqroiqtisodiy ko'rsatkichlar⁶

Ko'rsatkichlar	2021	2022	2023
Aholi jon boshiga YAIM (AQSH dollari)	1983,0	2254,9	2495,6
Aholi jon boshiga YAIM o'sish sur'ati (%)	105,3	103,5	103,8
YAIMda eksport ulushi (%)	23,8	24,5	26,9
YAIMda investitsiya ulushi (%)	32,4	29,7	33,0
Inflyatsiya (%)	10,3	12,3	8,8

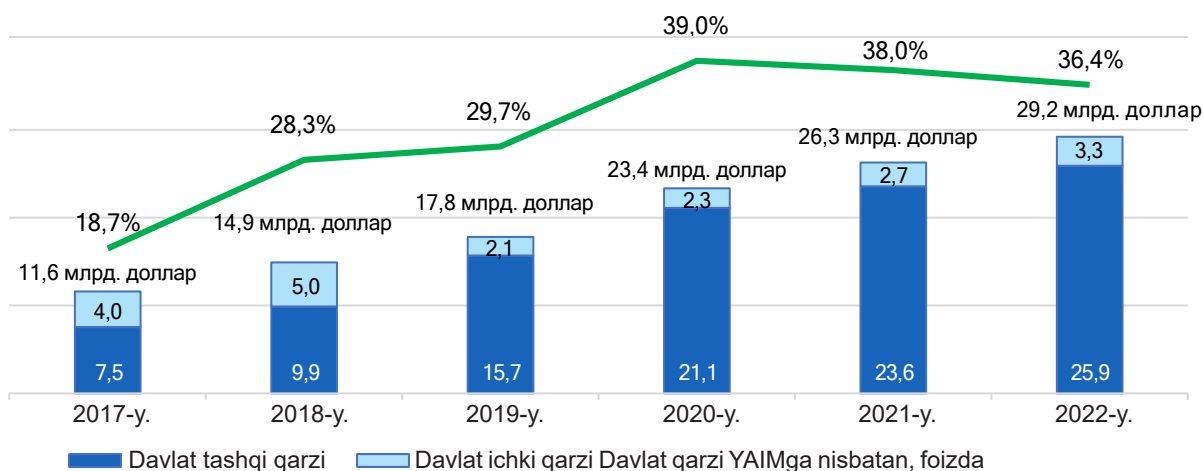
1-jadval ma'lumotlaridan ko'rinadiki, aholi jon boshiga yalpi milliy mahsulot ko'rsatkichida o'sish kuzatilmogda, jumladan, 2021-yilda ushbu ko'rsatkich jon boshiga 1983,0 AQSH dollarini tashkil qilgan bo'lsa, 2023-yilga kelib 2495,6 AQSH dollariga yetgan bo'lib, 2021-yilga nisbatan 1,25 martaga oshgan. Yalpi ichki mahsulotda eksport ulushida ham o'sish kuzatilmogda va bu asosan mamlakat iqtisodiyotiga investitsiyalarning jalb qilinishi bilan asoslanadi. Halqaro valyuta fondi talablari asosida, O'zbekistonda 2030-yilga borib, aholi jon boshiga daromadlarning 4 000 AQSH dollarigacha o'sishini ta'minlash orqali o'rta daromadli mamlakatlarning yuqori guruhiga kirish maqsadini o'z oldiga qo'ygan.

Ikkinchi muhim iqtisodiy ko'rsatkichlar guruhida aholi jon boshiga energiya yillik sarfi ko'rsatkichi muhim ahamiyatga ega.

2-jadval: Dunyo mamlakatlari va O'zbekistonning aholi jon boshiga energiya sarfi⁷ (Dj).

Dunyo mamlakatlari va mintaqalar	2018	2019	2020	2021	2022
Shimoliy Amerika	241,7	238,1	219,5	229,6	235,6
Markaziy Amerika	56,6	55,6	51,0	54,7	56,5
Yevropa	127,8	125,6	117,1	122,6	118,0
MDH	160,2	158,6	153,3	165,0	154,9
Sharqiy Osiyo	140,2	138,9	133,5	136,5	140,4
Afrika	15,1	15,1	13,9	14,5	14,2
Osiyo va tinch okeani	59,8	61,2	60,5	63,4	64,4
O'zbekiston	59,2	58,4	57,1	59,6	60,9

Yuqoridagi jadval ma'lumotlaridan xulosa qilib aytish mumkinki energiya iste'moli Shimoliy Amerika mintaqasida eng yuqori bo'lib (2022-yilda 235,6 Dj), quyi ko'rsatkichlar Afrika mintaqasiga (2022-yilda 14,2 Dj) to'g'ri kelgan. O'zbekistonda esa mazkur ko'rsatkich 2022-yilda 60,9 Dj ni tashkil qilib, umumiy xolatda nisbatan ko'tarilgan tendensiyani qayd etgan.

1-rasm: O'zbekiston Respublikasi davlat qarzi dinamikasi⁸

⁶ O'zbekiston Respublikasi davlat statistika agentligi ma'lumotlari.

⁷ bp Statistical Review of World Energy 2023 ma'lumotlari asosida muallif tomonidan tuzildi.

⁸ O'zbekiston Respublikasi davlat qarzi holati va dinamikasi sharhi. Iqtisodiyot va moliya vazirligi. Toshkent-2022 yil.

Binobarin, O'zbekiston ham energiya ishlab chiqarish va foydalanish usullarini o'zgartirishi kerak. So'nggi 10 yil ichida mamlakat bo'ylab keng qo'llamda pilot loyihalari ishlab chiqilishi lozim.

Uchinchi muhim iqtisodiy ko'rsatkichlar guruhiga kiruvchi ko'rsatkichlardan biri bu davlat qarzlar va ularga xizmat ko'rsatishni samarali boshqarish hisoblanadi.

Davlat qarzini makroiqtisodiy barqaror darajada saqlash va uni samarali boshqarish yuzasidan amalga oshirilayotgan choralar hamda milliy valyuta almashuv kursining barqarorligi sharoitlarida respublika iqtisodiyotining yuqori sur'atlar bilan o'sishining ta'minlanishi natijasida 2021-yildan boshlab davlat qarzining YAIMga nisbati barqarorlashishi kuzatilmoqda.

Xususan, davlat qarzining YAIMga nisbati 2022-yil boshida 38,0 foizdan 2023-yilning 1-yanvar holatiga 36,4 foizgacha pasaydi. Davlat qarzi 2022-yil davomida 2,9 mlrd. dollarga oshgan bo'lsada, AQSH dollari hisobida yalpi ichki mahsulot tez suratlarda, ya'ni 11,1 mlrd. dollarga o'sganligi tufayli davlat qarzining YAIMga nisbati pasaygan. 2024-yil 1-yanvar holatiga ko'ra, O'zbekistonning davlat qarzi bir yil davomida 5,7 mlrd dollarga o'sib (reja qilingan 2,9 mlrd dollar o'rniga), 34,9 mlrd dollarga yetdi. Olti yil ichida qarz 3 baravar oshdi. O'tgan yili davlat qarziga xizmat ko'rsatish xarajatlari keskin ortdi. So'nggi yillarda davlat qarzini mo'tadil darajada saqlash va samarali boshqarish yuzasidan amalga oshirilayotgan choralar hozirda o'z samarasini bermoqda.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Barqaror rivojlanish maqsadlarini amalga oshirishda qo'shimcha moliyalashtirishga bo'lgan ehtiyojni qondirish davlat va xususiy investitsiyalarni sezilarli darajada oshirishni talab qiladi. Aksariyat chora-tadbirlar mavjud dasturlarni kengaytirish yoki yangi dasturlarni yaratish orqali davlat xarajatlarini ko'paytirishni, shuningdek, xususiy biznesni barqaror rivojlanish maqsadlariga erishish uchun rag'batlantirishni kengaytirishni o'z ichiga oladi. Umuman olganda, barqaror rivojlanish maqsadlarini moliyalashtirish holatini yaxshilash bir qator sohalarida chora-tadbirlar amalga oshirishni talab etadi, bulardan:

- davlat tomonidan moliyalashtirishning resurs bazasini kengaytirish maqsadida davlat daromadlari hajmini oshirish hamda davlat mablag'larini rejalashtirish va sarflash samaradorligini oshirish;
- xususiy sektorning rivojlanishi uchun shart-sharoitlarni yaxshilash orqali uning ishtiroki salohiyatini kengaytirish, shuningdek, barqaror rivojlanish maqsadlariga erishishni moliyalashtirishda (birgalikda moliyalashtirishda) ishtirok etishni rag'batlantirish;
- davlat-xususiy sherikchiligi xilma-xilligini kengaytirish va faolligini oshirish, investitsiyalar oqimini oshirish hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 21-fevralda "O'zbekiston-2030" strategiyasini "Yoshlar va biznesni qo'llab-quvvatlash yili"da amalga oshirishga oid davlat dasturi to'g'risida" PF-37-sonli Farmoni.
2. O'zbekistonning 2030-yilgacha barqaror rivojlanish sohasidagi milliy maqsad va vazifalarni amalga oshirish to'g'risida hisoboti. Toshkent-2023-yil.
3. O'zbekiston Respublikasi davlat qarzi holati va dinamikasi sharhi. Iqtisodiyot va moliya vazirligi. Toshkent-2022-yil.
4. Maltus, T.R. Opit o zakone narodonaseleniya // Perevod s angl. I.A. Vernera. – M., 1895. – 320 s.
5. Роом, Л.А. Сознание – решающий фактор реализации концепции устойчивого развития на современном этапе развития общества / Л.А. Роом // Исторические, философские, политические и юридические науки, культурология и искусствоведение. Вопросы теории и практики. – 2009. – № 2. – С. 75. Medouz, D.X. Predeli rosta / D.X. Medouz; per. s angl.; predisl. G.A. Yagodina. – M: Izd-vo MGU. – 1991. – 208 s.,
6. Котелников, Д.А. Интеграция России в процесс достижения устойчивого развития: анализ проблем и перспектив / Д.А. Котелников // Потенциал и перспектива современной науки: материалы ИИИ Всероссийской научно-практической конференции (19 января 2016). – Геленджик: Кубанский гос. ун-т, 2016. – С. 105-113.
7. Griniv L. S. Konseptualni zasadi prostorovoï paradigmi yekologichno zbalansovanoï yekonomiki / L. S. Griniv // Regionalna yekonomika. – 2001. – № 4. – S. 54–63.
8. Горшков В. Г. Физические и биологические основы устойчивости жизни / В. Г. Горшков. – М. : ВИНТИ, 1995. – 256 с.
9. www.unep.org – BMTning atrof-muhit dasturi bo'yicha sayti.
10. Deklaratsiya tisyacheletiya Organizatsii Obyedinennix Natsiy. Elektron manzil: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/summitdecl.shtml
11. Statistical Review of World Energy-2023.
12. <https://stat.uz>

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 5

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.